

Dni
Ústavu filologických
štúdií PdF UK
v dňoch 12. – 15. 10. 2021

prof. PhDr. Mária Vajičková, CSc.

Vážené dámy, vážení páni, milé kolegyně, milí kolegovia,

dovoľte mi, aby som Vás privítala na Dňoch Ústavu filologických štúdií, ktoré organizujeme pri príležitosti desiateho výročia založenia Ústavu filologických štúdií na Pedagogickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave.

V dňoch 12. až 15. októbra 2021 Vám v krátkej mozaike prednášok chceme predstaviť niektoré z tém, na ktorých pracujú vedeckovýskumní a pedagogickí pracovníci, ako aj doktorandi katedier Ústavu filologických štúdií PdF UK v Bratislave.

Ako hodnotia vznik ÚFŠ katedry

(Z listu vedeniu PdF UK zo dňa 22. 04. 2021)

Ústav filologických štúdií na PdF UK **existuje od 1. 9. 2011 .**

„Rok 2011 bol míľnikom v spolupráci filologických katedier Pedagogickej fakulty UK. Učiteľské štúdium jazykov sa na Pedagogickej fakulte UK rozvíjalo už od jej založenia. Práve pred desiatimi rokmi sa vytvorila **spoločná inštitucionálna platforma spolupráce** – Ústav filologických štúdií, ktorá umožnila katedrám povýšiť vzájomnú, dovtedy málo koordinovanú spoluprácu na novú úroveň. Procesy sa zefektívnili, stali sa adresnejšími, odborná diskusia v rámci ústavu nadobudla nový rozmer. Jasná hierarchizácia postupov, stanovovanie reálnych a relevantných cieľov, to všetko boli a sú výsledky systematickej práce ... „

O vedení ÚFŠ

(Z listu vedeniu PdF UK zo dňa 22. 04. 2021 – pokračovanie 2)

„Po vzniku ústavu zohrali v nastavovaní procesov fungovania ústavu rozhodujúcu úlohu skúsenosti a rozvážny štýl riadenia jedného z najvýznamnejších súčasných slovenských jazykovedcov, nositeľa vyznamenania Radu Ľudovíta Štúra II. triedy za mimoriadne zásluhy o rozvoj v oblasti vedy a školstva, osobitne v oblasti jazykovedy, bývalého absolventa našej fakulty pána **prof. PhDr. Jána Kačalu, DrSc.**, ktorý v ústave aktívne vedecky a pedagogicky pôsobí aj v súčasnosti.“

„Nástup riaditeľky pani prof. PhDr. Márie Vajičkovej, CSc., znamenal pokračovanie v nastúpenej ceste, medzinárodné skúsenosti, širší ideový nápad a naplnenie toho, čím je ústav dnes, úspešného pracoviska, ktoré si vybudovalo meno založené na kontinuite, kvalite a stabilite.“

„... v myšlienke ústavu vidíme viac ako formalitu, hľadáme potenciál tohto inštitútu a snažíme sa naplniť ho obsahom a konsenzuálnou spoluprácou...“

Význam spolupráce filologických katedier ÚFŠ

(Z listu vedeniu PdF UK zo dňa 22. 04. 2021 – pokračovanie 3)

„Ústav poskytol nový rozmer vzájomnej vedeckej diskusii, ktorá bola žriedlom nových nápadov, čo sa premietlo do výstupov.“

„Mnohé považujeme dnes v rámci ústavu za samozrejmé, no pred jeho založením spolupráca jazykových katedier o niektorých z týchto nápadov „snívala“, ale nedokázala ich realizovať, vtedajšie vzájomné vzťahy neboli na takej úrovni, aby sme sa odvažovali odpovedať spoločnými silami na komplexnejšie výzvy.“

Doktorandský študijný program

(Z listu vedeniu PdF UK zo dňa 22. 04. 2021 – pokračovanie 4)

„Spolupracujeme štyri katedry, ktoré sa venujú šiestim jazykom, preto budeme vždy multilingválni a rôznorodí, ale vždy nás budú spájať naše ťažiskové výskumné oblasti a špecifické otázky pri formovaní budúcej generácii odborníkov na učiteľstvo materinského a cudzích jazykov.

V priereze je tematika projektov zameraná najmä na lingvodidaktický a literárnodidaktický výskum a všetko, čo naň nadväzuje.

Dôkazom je existencia spoločného doktorandského študijného programu.“

Granty

(Z listu vedeniu PdF UK zo dňa 22. 04. 2021 – pokračovanie 4)

„Vznik ústavu znamenal aj určitý predel v riešení grantov. Po roku 2011 sa postupne až doteraz v rámci pracoviska vykryštalizovali oblasti výskumného záujmu, ktoré sú ťažiskové a v ktorých ústav disponuje expertmi venujúcimi sa výskumu danej oblasti dlhodobo.“

„Naše granty riešime za účasti vedeckovýskumných pracovníkov ústavu a členov viacerých katedier. Práve kooperácia naprieč jazykmi pri riešení projektov základného alebo aplikovaného výskumu nás výrazne stmeluje. Vďaka nej nie je debata na ústave iba akademická, ale reálne ukotvená vo vedeckovýskumnej činnosti.“

„Najcennejšie je však to, že s myšlienkou existencie ústavu sa stotožnili samotní členovia katedier, pretože sme dokázali uchopiť šancu na vzájomnú spoluprácu, ktorú nám fakulta dala kreovaním ústavu.“

Súčasť ÚFŠ

Ústav združuje **vedeckovýskumných pracovníkov** PdF UK zaoberajúcich sa vedeckým výskumom slovenského, nemeckého, anglického, francúzskeho, španielskeho a talianskeho jazyka a literatúry, didaktikou uvedených jazykov a literatúr, ako aj porovnávacím výskumom, ktorý je zacielený na teoretické otázky medzijazykových a medziliterárnych vzťahov.

Ústav zároveň vnímame aj ako spoločnú platformu zjednocujúcu všetkých vedeckovýskumných a pedagogických pracovníkov, ako aj doktorandov filologických katedier, a to

Katedry anglického jazyka a literatúry,

Katedry nemeckého jazyka a literatúry,

Katedry románskych jazykov a literatúr a

Katedry slovenského jazyka a literatúry. Pri KSJL vznikol v roku 2012 Kabinet Dionýza Durišina ako virtuálne pracovisko zameriavajúce sa na literárnu komparatistiku.

Podujatia ÚFŠ

Pozývame Vás na webovú stránku ÚFŠ, kde je program a pri niektorých akciách aj fotogaléria

- ❖ Konferencie
- ❖ Prednášky a semináre
- ❖ Výročné semináre
- ❖ Zasadnutia grémia a užšieho grémia riaditeľa/ riaditeľky ÚFŠ
- ❖ Cyklus knižných prezentácií publikácií členov katedier ÚFŠ
- ❖ Slávnostné podujatia
- ❖ Sympóziá
- ❖ Jazykový kvet

Medzinárodné konferencie, sympóziá a semináre (1)

Niektoré témy riešime v spoločných projektoch a konferencie organizujú spoločne viaceré katedry ÚFŠ:

Literatúra pre deti a mládež (KSJL, KNJL) (pán prof. Sliacky)

- *Literárna, ilustračná a dramatická tvorba pre deti a mládež v roku 2015* – Bratislava 20. apríla 2015 (KSJL)

Martin Kukučín a jeho tvorba (KSJL, KRJL)

- *Obraz Čile, Argentíny a Francúzska v cestopisej próze Martina Kukučina* – Bratislava 22. apríla 2015 (KSJL, KRJL)

Medzinárodné konferencie Kabinetu Dionýza Ďurišina (pani prof. Bátorová)

- *Román ako žánrová pankategória vo svetovej literatúre: prečo?* – 3. Medzinárodná vedecká konferencia Kabinetu Dionýza Ďurišina – Bratislava 11. novembra 2015 (KSJL)
- *Esej ako žáner – Reflexívna plocha udalostí 20. storočia* – 2. Medzinárodná vedecká konferencia Kabinetu Dionýza Ďurišina – Bratislava 12. novembra 2014
- *Premeny poetiky novely 20. storočia v krajinách strednej Európy/Európy vôbec* – 1. Medzinárodná konferencia Kabinetu Dionýza Ďurišina – Bratislava 20. novembra 2013 (KSJL)

Henrich Bartek v slovenskej jazykovede a kultúre – Bratislava 22. marca 2017 (KSJL)

Medzinárodné konferencie, sympóziá a semináre (2)

Na KNJL sme riešili projekty o kolokáciách, výstupy sme prezentovali na konferenciách a aj knižne

Výskum kolokácií a kolokačná didaktika. Uzuálne a ustálené slovné spojenia vo vyučovaní cudzieho jazyka – Bratislava PdF UK 11. októbra 2019 (KNJL)

Dňa 15. - 16. októbra 2015 sa na Katedre nemeckého jazyka PdF UK konalo medzinárodné sympóziium **Kolloquium zur Kollokationsforschung und Kollokationsdidaktik**, na ktorom sa zúčastnili poprední zahraniční a domáci odborníci z oblasti výskumu ustálených slovných spojení.

Dňa 4.3.2015 sa konalo slávnostné zasadnutie Katedry nemeckého jazyka a literatúry Ústavu filologických štúdií PdF UK v Bratislave. Jediným bodom programu bolo odovzdanie zborníka, ktorý nesie titul „**Auf dem Weg zu Texten und Kontexten**“ (Na ceste k textom a kontextom) prof. PhDr. Ivanovi Cvrkalovi, CSc.,

Projekt o metafore (Dr. Mikuláš)

Problémové aspekty výskumu metafory Trenčianske Teplice, 24. november 2017 (KNJL)

Perspektívy súčasnej literárnej vedy II – Trenčianske Teplice, 25. november 2017 (KNJL)

Medzinárodné konferencie doktorandov

1. MKD bola 10. júna 2015

V roku **2021** sme zorganizovali už **7. ročník** medzinárodnej konferencie doktorandov, na ktorej doktoranky a doktorandi filologických odborov zo Slovenska, z Českej republiky a z Poľska so zameraním na cudzie jazyky, literatúru a kultúru, vrátane slovenského jazyka ako materinského alebo ako cudzieho jazyka predstavujú výsledky svojej vedeckovýskumnej činnosti.

Posledné dva roky sme konferenciu organizovali v prostredí MS Teams.

Na konferenciu doktorandov nadväzuje vedecký zborník **Filologické štúdie** vydávaný v edícii zborníkov Pedagogickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave *Acta Facultatis Paedagogicae Universitatis Comeniana Bratislavensis* a v jej podedícii určenej na publikáciu prác doktorandov *Acta Doctorandorum Facultatis Paedagogicae Universitatis Comeniana Bratislavensis*.

Prednášky a semináre

Pri témach presahujúcich úzku problematiku katedry pozývame na prednášky a semináre aj členov ostatných katedier a informujeme o nich na ústavnej webovej stránke:

- *30 Jahre Mauerfall - eine Bestandsaufnahme* – Dr. Axel Hartman, bývalý veľvyslanec SRN v SR – 29.4.2019 (KNJL)
- *Nemecko po zjednotení (1990) – politické, hospodárske a spoločenské zmeny*– Dr. Axel Hartman 16. 4..2018 (KNJL)
- *K analýze súčasnej nemeckej poviedky* – Dr. Heidrun Markert z Humboldtovej unioverzity v Berlíne – 28. – 29. septembra 2017 (KNJL)
- *K niektorým otázkam slovenskej gramatiky v rumunskom jazykovom prostredí* – doc. Dr. Marilena Felicia LUTA z Univerzity v Bukurešti – 26.4. - 29.4.2017 (KNJL, KSJL)
- *Vytváranie obrazu Slovenska v zahraničí a využitie znalosti jazykov v diplomatických službách* - Dr. Viera Štupáková, bývalá veľvyslankyňa SR vo Fínsku – 26.4.2016 (ÚFŠ)
- *Najnovšie metódy lingvistického výskumu* – prof. Mgr. Peter Ďurčo, CSc. – (v rámci Týždňa vedy a techniky na Slovensku)
- *MILAN ADAMČIAK – EXPERIMENTÁLNA POÉZIA – SLOVENSKÁ LITERATÚRA* – vedecký seminár KSJL 9. decembra 2020
- Webináre a workshopy KNJL pre študentov SŠ v rámci projektu **Chcem (sa) učiť nemčinu – 20.októbra 2020**
- *Posuny tematické hranice v súčasnej českej literatúre pro deti a mládež (literatura s tematikou smrti, handicapu a jinakosti)* – doc. PhDr. Milena Šubrtová, CSc. z PdF MU v Brne – 26. 5. 2015 (KSJL)
- *Rok Ľudovíta Štúra* – Bratislava 23. novembra 2015 (KSJL)

Cyklus knižných prezentácií publikácií členov katedier ÚFŠ (1)

Dňa 16.4.2014 sa uskutočnila prvá knižná prezentácia knihy

Salustio Alvarado, Renáta Bojničanová: En los orígenes de la literatura de los eslavos. Las vidas de los santos Cirilo y Metodio, Madrid: Xorki, 2014.

Naším vzácnym hosťom bol básnik Viliam Turčány.

Dňa 20.5.2015 sa uskutočnila knižná prezentácia pani **prof. PhDr. Márie Bátorovej, DrSc.**

Mária Bátorová: Medzi ideálom a ničotou. Na pomedzí žánrov. Eseje a publicistika. Bratislava: Spolok slovenských spisovateľov, 2014

Dňa 3. júna 2015 sa uskutočnila prezentácia dvoch kníh pána **prof. PhDr. Jána Kačalu, DrSc.**

Ján Kačala: Jazyk majstrov. Bratislava: Spolok slovenských spisovateľov, 2014

Ján Kačala: State o slovenskej kvantite a rytmickom zákone. Bratislava: Univerzita Komenského, 2014

Cyklus knižných prezentácií publikácií členov katedier ÚFŠ (2)

Dňa 31. mája 2017 sa uskutočnila prezentácia knižných výstupov z projektov KNJL:

ĎURČO, P., VAJIČKOVÁ, M. et al.:
Kollokationen im Unterricht: Ein Lehr- und Übungsbuch

MIKULÁŠ, R.:
Podoby literárnej vedy : Teórie – Metódy – Smery

MIKULÁŠ, R., WEGE, S.:
Schlüsselkonzepte und Anwendungen der kognitiven Literaturwissenschaft

Dňa 11. októbra 2019 boli predstavené knižné výstupy z projektu KEGA 042UK-4/2017 [Lingvistický opis, didaktizácia a integrácia problematiky kolokácií ako relevantnej súčasti slovnej zásoby do učebných plánov a učebných materiálov pre vysokoškolské štúdium.](#)

Ďurčo, Peter / Vajičková, Mária/ Tomášková, Simona: *Kollokationen im Sprachsystem und Sprachgebrauch. Ein Lehrbuch.* Nümbrecht: Kirsch-Verlag, 2019.

Vajičková, Mária / Ďurčo, Peter et al.: *Kollokationen II. Ein Übungsbuch.* Nümbrecht: Kirsch-Verlag, 2018.

Ďurčo, Peter / Vajičková, Mária et al.: *Kollokationen I. Ein Übungsbuch.* Nümbrecht: Kirsch-Verlag, 2019.

Ďurčo, Peter / Vajičková, Mária et al.: *Kollokationen III. Ein Übungsbuch.* Nümbrecht: Kirsch-Verlag, 2019.

Výročné semináre

Od roku 2013 organizujeme každoročne v decembri alebo v januári spoločné stretnutie všetkých vedeckovýskumných a pedagogických pracovníkov, ako aj doktorandov, ktoré sme nazvali výročný seminár.

Na týchto spoločných stretnutiach bilancujeme predchádzajúci rok v oblasti

- vedeckého výskumu,
- riešenia projektov,
- informujeme o nových publikáciách a
- pripomíname si významné udalosti ústavu a jednotlivých katedier, ako boli vyznamenania, ocenenia, významné konferencie a pod. a

informujeme o akciách plánovaných na nadchádzajúci rok.

Jazykový kvet

"Jazykový kvet" je súťaž žiakov ZŠ a SŠ v prednese vlastnej a prevzatej tvorby v cudzom jazyku, ktorú organizujeme na Ústave filologických štúdií PdF UK od roku **2017**.

Žiaci súťažia v nemeckom, anglickom, francúzskom, španielskom a ruskom jazyku.

Súťaž využijeme vždy aj na stručnú úvodnú prezentáciu našej fakulty a našich filologických študijných programov, pretože súťažiacich vnímame aj ako potenciálnych poslucháčov a šíriteľov informácií o našej fakulte.

Dňa 5. apríla 2019 sa napr. na súťaži, ktorá sa tentokrát konala v aule na Račianskej ulici, zúčastnilo 25 žiakov vo veku od 10 do 18 rokov.

Zasadnutia grémia a užšieho grémia riaditeľa/ riaditeľky ÚFŠ

I. Na zasadnutiach **grémia ako poradného orgánu riaditeľa/riaditeľky**, ktorého členmi sú profesori a docenti jednotlivých katedier, prerokovávame aktuálne ústavné a celofakultné otázky.

1. Hlasovanie o novom hlavnom redaktorovi časopisu **PHILOLOGIA**.

2. Pripomienkovanie **Návrhu akreditačných štandardov Akreditačnej agentúry pre vysoké školstvo** na posudzovanie študijných programov z dielne Slovenskej akreditačnej agentúry pre vysoké školy SR, ktoré vstúpili do platnosti v júli 2020.

3. Rokovali sme o zosúladovaní **ŠP ponúkaných na jednotlivých katedrách a o zosúladovaní spoločného doktorandského študijného programu**.

II. V prípade potreby urýchleného riešenia niektorých organizačných alebo čiastkových koncepcných úloh zvoláva riaditeľka ústavu **užšie grémium**, ktorého členmi sú vedúci katedier.

Časopis ÚFŠ - v roku 2021 vychádza 31. ročník

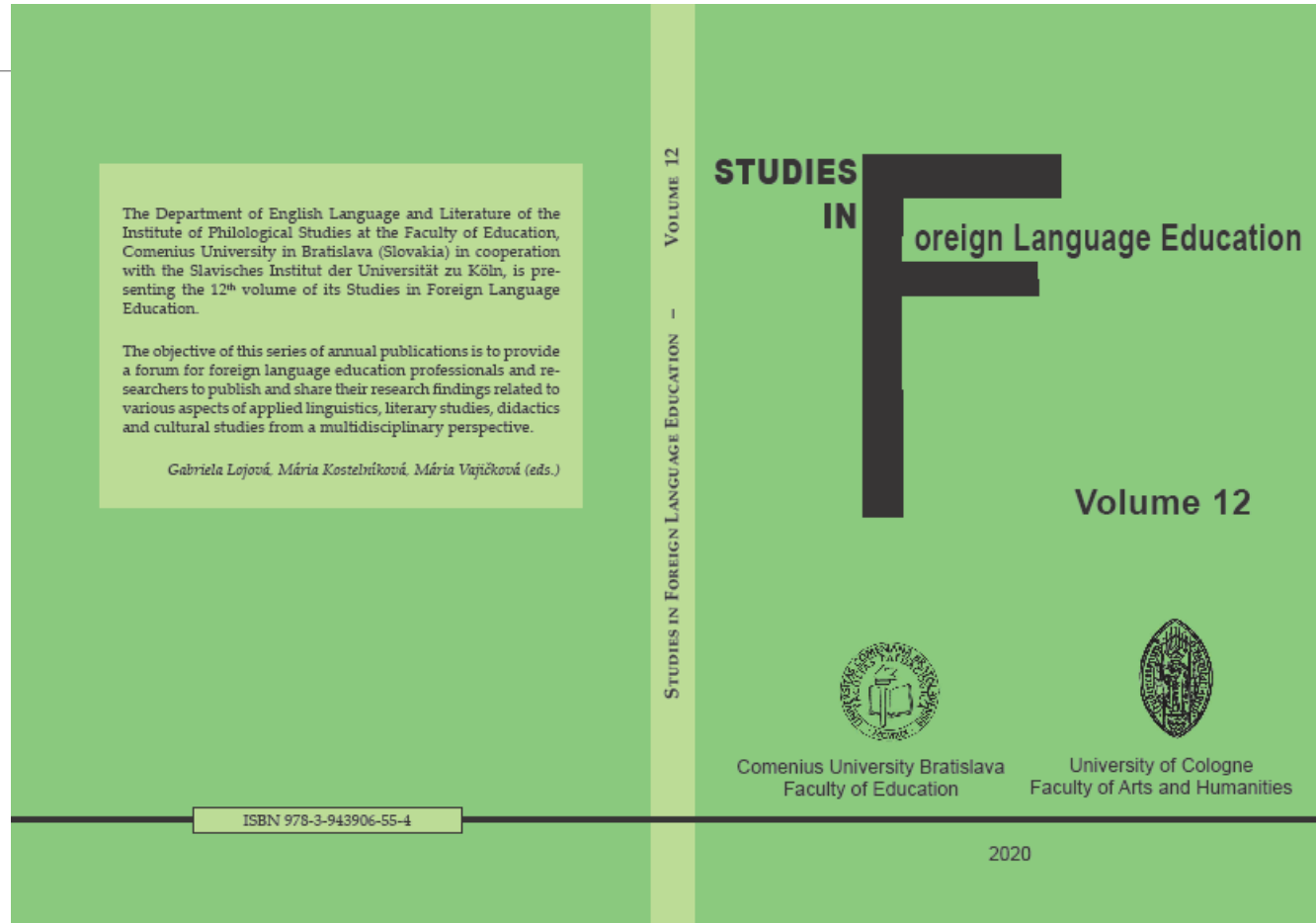

Poslaním časopisu Philologia je najmä prezentácia výsledkov bádania v oblasti filologických vied, didaktiky jazykov a jazykovej politiky. Časopis prináša recenzie publikácií a správy zo života vedeckej komunity filológov na Slovensku a v zahraničí.

Uverejňujú sa v ňom príspevky napísané najmä v slovenskom, anglickom, nemeckom, francúzskom, španielskom, talianskom a českom jazyku, prípadne v ďalších jazykoch. Ich úroveň posudzujú najmä členovia vedeckej rady, ako aj odborníci z iných pracovísk. V časopise sa publikujú len príspevky, ktoré sú formálne upravené podľa pokynov pre autorov a posudzujú ich dvaja recenzenti.

Časopis Philologia je od júna 2020 zaradený v databáze [ERIH PLUS](#).

Zborník Studies in Foreign Language Education

Filologické štúdie 6

Studia Philologica 6

V edícii zborníkov Pedagogickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave *Acta Facultatis Paedagogicae Universitatis Comenianae Bratislavenis* a v jej podedícii určenej na publikáciu prác doktorandov *Acta Doctorandorum Facultatis Paedagogicae Universitatis Comenianae Bratislavenis* vychádza vedecký zborník *Filologické štúdie 6 / Studia Philologica 6*.

Zborník obsahuje odborné a vedecké príspevky, napísané v slovenskom, nemeckom, anglickom a českom jazyku, ktoré prezentujú výsledky vedeckovýskumnej práce doktorandiek a doktorandov filologických odborov so zameraním na cudzie jazyky, literatúry a kultúry a na slovenský jazyk a literatúru.

V jazykovednej sekcii dominujú príspevky zamerané na analýzu politického jazyka v angličtine, ako aj analýzu nemeckých nárečí na strednom Slovensku. V didaktickej sekcii zborníka možno nájsť štúdie, ktoré sa venujú využitiu vizuálnych médií vo vyučovaní, analýze morfosyntaktických chýb, lexiky, ale aj syndrómu vyhorenia u učiteľov jazykov. Literárnovedné štúdie predstavujú široké spektrum tém venovaných prevažne slovenskej literatúre, ale aj porovnávacej literatúre v kontexte Latinskej Ameriky.

Filologické štúdie 6 / Studia Philologica 6 is the title of a collection of papers published under the imprint of the Faculty of Education of Comenius University in Bratislava from the series *Acta Facultatis Paedagogicae Universitatis Comenianae Bratislavenis* and its sub-series *Acta Doctorandorum Facultatis Paedagogicae Universitatis Comenianae Bratislavenis* dedicated to publishing research conducted by PhD. students.

It comprises scholarly papers written in Slovak, German, English and Czech in the field of philology, with a focus on foreign languages, literature and culture, and Slovak language and literature.

The section on linguistics contains contributions analysing English political speech and German dialects spoken in central Slovakia. The section on language teaching methodology offers papers on the use of visual media in the classroom, an analysis of morpho-syntactic errors, lexis and burnout syndrome among language teachers. In addition to the wide range of topics related mainly to Slovak literature, the section on literary theory features comparative studies of Latin American Literature.

ISBN 978-3-943906-54-7

Filologické štúdie 6 / Studia Philologica 6

Mária Vajíčková, Renáta Bojničanová
Simona Tomášková

ACTA FACULTATIS PAEDAGOGICAE UNIVERSITATIS
COMENIANAE BRATISLAVENSIS
ACTA DOCTORANDORUM FACULTATIS PAEDAGOGICAE
UNIVERSITATIS COMENIANAE BRATISLAVENSIS

FILOLOGICKÉ ŠTÚDIE 6

STUDIA PHILOLOGICA 6

Mária Vajíčková
Renáta Bojničanová
Simona Tomášková
(eds.)

Pod'akovanie

Ďakujem vedeniu PdF UK za kreovanie Ústavu filologických štúdií, ako aj za to, že prijali naše argumenty o opodstatnení existencie spoločnej platformy pre filologické katedry.

Prvému riaditeľovi ÚFŠ pánovi prof. Kačalovi za vytvorenie „inšancií“ dôležitých pre organizáciu práce ústavu, akými sú pozícia vedeckej tajomníčky ÚFŠ, grémium ako poradný orgán riaditeľa/riaditeľky ústavu.

Vedúcim katedier (Dr. Faithovej, doc. Mikulášovej, Dr. Šipošovej a Dr. Maloveckému) za výbornú spoluprácu.

Vedeckovýskumným pracovníkom za to, že svojou bohatou vedeckovýskumnou činnosťou potvrdili opodstatnenie existencie ústavu a miest vedeckovýskumných pracovníkov.

Hlavným a výkonným redaktorom a redaktorkám (Dr. Mikulášovi, doc. Bojničanovej, Dr. Dziviakovej a Dr. Tomáškovej), členom vedeckej a redakčnej rady časopisu Philologia, redaktorom periodických publikácií (Dr. Kostelníkovej, Dr. Tomáškovej, Dr. Turočekovej a doc. Bojničanovej), ako aj recenzentom zo všetkých katedier za ich prácu pri kreovaní jednotlivých periodík.

Pod'akovanie

Všetkým kolegom a kolegyniam za zaujímavé nápady, ktorými posúvajú rozvoj ústavu. Jednotlivé aktivity totiž postupne vznikali ako realizácie návrhov vedeckovýskumných a aj pedagogických pracovníkov.

Vedeckým tajomníckam (doc. Renáte Bojničanovej, Dr. Monike Turočekovej a Dr. Simone Tomáškovej, Dr. Zuzane Tóth) za administratívne, technické a organizačné spracovávanie nápadov, návrhov a mnohých zaujímavých myšlienok.

Doktorandom za to, že naše úsilie podporovali a participovali na početných úlohách.

Záver

Ústavu filologických štúdií
želám
ďalšie úspešné roky!